

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7004/2558

กองทุนรวมไทยริสตรัคเจอร์อิงโจทก์ ธนาคารนครหลวงไทย จำกัด (มหาชน) เจ้าหนี้ นายศราวุธ เจริญสุขแสน กับพวกจำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 767, พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 96, พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 95, ป.พ.พ. มาตรา 764, พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 104, ป.พ.พ. มาตรา 653, พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 107

ย่อ / หลักกฎหมาย

หนี้ที่เจ้าหนี้นำมายื่นคำขอรับชำระหนี้เป็นหนี้เงินกู้ตามสัญญากู้เงินฉบับลงวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2548 และฉบับลงวันที่ 5 เมษายน 2549 และหนี้ค่าประกันอัคคีภัยทรัพย์สินจำนองซึ่งบริษัท ค. เป็นผู้กู้และผู้จำนอง ส่วนลูกหนี้ที่ 2 เป็นเพียงผู้จำนำใบหุ้นเลขที่ 58 - 59 ทะเบียนผู้ถือหุ้นเลขที่ 2850001 ถึง 2950000 จำนวน 100,000 หุ้น เพื่อประกันหนี้ดังกล่าวต่อเจ้าหนี้เท่านั้น มิใช่ลูกหนี้ชั้นต้นที่เมื่อบังคับจำนำได้เงินน้อยกว่าจำนวนค้ำชำระแล้วยังจะต้องรับใช้ในส่วนของขาดอยู่นั้นตาม ป.พ.พ. มาตรา 767 วรรคสอง อีกทั้งตามข้อตกลงในสัญญาจำนำ ไม่ปรากฏว่าลูกหนี้ที่ 2 ต้องรับผิดชอบร่วมกับบริษัทดังกล่าว หรือหากบังคับจำนำแล้วได้เงินไม่พอชำระหนี้ลูกหนี้ที่ 2 ยินยอมรับผิดชอบชำระหนี้ส่วนของขาดแก่เจ้าหนี้แต่อย่างใด ลูกหนี้ที่ 2 จึงไม่ต้องรับผิดชอบเกินกว่าราคาทรัพย์สินจำนำที่เป็นหลักประกันและเจ้าหนี้ไม่อาจขอรับชำระหนี้ภายในเงื่อนไขที่ว่า เมื่อได้ขอให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ขายทอดตลาดทรัพย์สินอันเป็นหลักประกันแล้ว ขอรับชำระหนี้สำหรับจำนวนที่ยังขาดอยู่ตาม พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ.2483 มาตรา 96 (3) ได้ ทั้งนี้ตามบทบัญญัติดังกล่าว วรรคท้าย แม้เจ้าหนี้จะเป็นเจ้าหนี้ที่มีประกันผู้มีสิทธิเหนือทรัพย์สินอันเป็นหลักประกันซึ่งลูกหนี้ที่ 2 ได้ให้ไว้ก่อนถูกพิทักษ์ทรัพย์โดยไม่ต้องขอรับชำระหนี้ ตาม พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ.2483 มาตรา 95 ก็ตาม แต่เจ้าหนี้ชอบที่จะเลือกใช้สิทธิเหนือทรัพย์สินของลูกหนี้ที่ 2 ตามมาตรา 95 หรือมาตรา 96 มาตราใดมาตราหนึ่งเท่านั้น เมื่อเจ้าหนี้ใช้สิทธิขอรับชำระหนี้ตามมาตรา 96 (3) แล้วไม่อาจขอรับชำระหนี้ได้เนื่องจากลูกหนี้ที่ 2 ไม่ต้องรับผิดชอบเกินกว่าราคาทรัพย์สินจำนำที่เป็นหลักประกัน ขณะเดียวกันเจ้าหนี้จะกลับไปขอใช้สิทธิให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ขายทอดตลาดทรัพย์สินอันเป็นหลักประกันตามมาตรา 95 อีกไม่ได้ ประกอบกับเมื่อบริษัท ค. ลูกหนี้ชั้นต้นและลูกหนี้ที่ 2 ผิดนัดชำระหนี้ เจ้าหนี้ชอบที่จะบังคับจำนำเอาทรัพย์สินที่จำนำออกขายทอดตลาดได้เองอยู่แล้วตาม ป.พ.พ.มาตรา 764 เจ้าหนี้จึงไม่มีสิทธิขอรับชำระหนี้ในฐานะเจ้าหนี้มีประกันและขอให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ขายทอดตลาดทรัพย์สินจำนำได้

คำพิพากษา

คดีสืบเนื่องมาจากศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้ (จำเลย) ทั้งสองเด็ดขาดเมื่อวันที่ 17 ตุลาคม 2550 เจ้าหนี้ซึ่งเป็นเจ้าหนี้รายที่ 1 ยื่นคำขอรับชำระหนี้ตามสัญญากู้เงิน จำนวน 53,117,842.27 บาท จากกองทรัพย์สินของลูกหนี้ที่ 2 ในฐานะเจ้าหนี้มีประกัน ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.2483 มาตรา 96 (3) เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์นัดตรวจคำขอรับชำระหนี้ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.2483 มาตรา 104 แล้ว ไม่มีผู้ใดโต้แย้งคำขอรับชำระหนี้ของเจ้าหนี้รายนี้ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์สอบสวนแล้วทำความเห็นว่า ลูกหนี้ที่ 2 มิได้

ลงลายมือชื่อในสัญญากู้เงินแต่อย่างใด จึงมิใช่ผู้กู้และคู่สัญญาไม่ต้องรับผิดตามสัญญากู้เงิน ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 653 และเจ้าหนี้มิใช่ผู้มีสิทธิตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.2483 มาตรา 96 (3) อีกทั้งเจ้าหนี้มิได้นำส่งต้นฉบับใบหุ้นอันเป็นหลักฐานสำคัญที่จะทำให้เจ้าหนี้มีบุริมสิทธิเหนือทรัพย์สินที่จำนำของลูกหนี้ที่ 2 จึงไม่อาจรับฟังได้ว่าเจ้าหนี้และลูกหนี้ที่ 2 มีมูลหนี้ต่อกัน เห็นควรให้ยกคำขอรับชำระหนี้ของเจ้าหนี้เสียทั้งสิ้น ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.2483 มาตรา 107 (1) ศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งให้ยกคำขอรับชำระหนี้ของเจ้าหนี้ตามความเห็นของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ เจ้าหนี้อุทธรณ์ต่อศาลฎีกา ศาลฎีกาแผนกคดีล้มละลายวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงรับฟังเป็นยุติว่า เมื่อวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2548 และวันที่ 5 เมษายน 2549 บริษัทคริสตัล วิชั่น ดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด ทำสัญญากู้เงินกับเจ้าหนี้จำนวนเงิน 38,000,000 บาท และ 9,000,000 บาท ตามลำดับ โดยจดทะเบียนจำนองที่ดินจำนวน 16 แปลงไว้เป็นประกันตามสัญญากู้เงินและสำเนาหนังสือสัญญาจำนองที่ดิน ในจำนวนคำขอรับชำระหนี้ นอกจากนี้เมื่อวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2548 ลูกหนี้ที่ 2 ทำสัญญาจำนำใบหุ้นเลขที่ 58 - 59 ทะเบียนผู้ถือหุ้นเลขที่ 2850001 ถึง 2950000 จำนวน 100,000 หุ้น เพื่อประกันหนี้ทุกประเภทที่ลูกหนี้ที่ 2 และหรือบริษัทคริสตัล วิชั่น ดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด มีอยู่กับเจ้าหนี้ขณะทำสัญญาจำนำและหรือที่จะเกิดขึ้นต่อไปในภายหน้าโดยไม่จำกัดจำนวนหนี้ ในจำนวนคำขอรับชำระหนี้ ต่อมาวันที่ 17 ตุลาคม 2550 ลูกหนี้ที่ 2 ถูกพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด เจ้าหนี้จึงนำหนี้ตามสัญญากู้เงินดังกล่าวมายื่นคำขอรับชำระหนี้ในฐานะเจ้าหนี้มีประกันตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.2483 มาตรา 96 (3) ปัญหาที่ต้องวินิจฉัยในข้อแรกตามอุทธรณ์ของเจ้าหนี้มีว่า เจ้าหนี้มีสิทธิขอรับชำระหนี้ในฐานะเจ้าหนี้มีประกันและขอให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ขายทอดตลาดทรัพย์สินจำนำชำระหนี้ได้หรือไม่ เห็นว่า หนี้ที่เจ้าหนี้นำมายื่นคำขอรับชำระหนี้เป็นหนี้เงินกู้ตามสัญญากู้เงินฉบับลงวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2548 และฉบับลงวันที่ 5 เมษายน 2549 และหนี้ค่าประกันอสังหาริมทรัพย์จำนองซึ่งบริษัทคริสตัล วิชั่น ดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด เป็นผู้กู้และผู้จำนอง ส่วนลูกหนี้ที่ 2 เป็นเพียงผู้จำนำใบหุ้นเลขที่ 58 - 59 ทะเบียนผู้ถือหุ้นเลขที่ 2850001 ถึง 2950000 จำนวน 100,000 หุ้น เพื่อประกันหนี้ดังกล่าวต่อเจ้าหนี้เท่านั้น มิใช่ลูกหนี้ชั้นต้นที่เมื่อบังคับจำนำได้เงินน้อยกว่าจำนวนค้ำชำระแล้วยังจะต้องรับใช้ในส่วนที่ขาดอยู่นั้นตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 767 วรรคสอง อีกทั้งตามข้อตกลงในสัญญาจำนำ ไม่ปรากฏว่าลูกหนี้ที่ 2 ต้องรับผิดชอบร่วมกับบริษัทดังกล่าว หรือหากบังคับจำนำแล้วได้เงินไม่พอชำระหนี้ลูกหนี้ที่ 2 ยินยอมรับผิดชอบชำระหนี้ส่วนที่ขาดแก่เจ้าหนี้แต่อย่างใด ลูกหนี้ที่ 2 จึงไม่ต้องรับผิดชอบเกินกว่าราคาทรัพย์สินจำนำที่เป็นหลักประกันและเจ้าหนี้ไม่อาจขอรับชำระหนี้ภายในเงื่อนไขที่ว่า เมื่อได้ขอให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ขายทอดตลาดทรัพย์สินอันเป็นหลักประกันแล้ว ขอรับชำระหนี้สำหรับจำนวนที่ยังขาดอยู่ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.2483 มาตรา 96 (3) ได้ ทั้งนี้ตามบทบัญญัติดังกล่าววรรคท้าย ส่วนที่เจ้าหนี้อุทธรณ์อ้างว่า เจ้าหนี้ยื่นคำขอรับชำระหนี้เพื่อให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จัดการขายทอดตลาดทรัพย์สินจำนำชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ นั้น ในข้อนี้แม้เจ้าหนี้จะเป็นเจ้าหนี้มีประกันผู้ มีสิทธิเหนือทรัพย์สินอันเป็นหลักประกันซึ่งลูกหนี้ที่ 2 ได้ให้ไว้ก่อนถูกพิทักษ์ทรัพย์โดยไม่ต้องขอรับชำระหนี้ ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.2483 มาตรา 95 ก็ตาม แต่เจ้าหนี้ชอบที่จะเลือกใช้สิทธิเหนือทรัพย์สินของลูกหนี้ที่ 2 ตามมาตรา 95 หรือมาตรา 96 มาตราใดมาตราหนึ่งเท่านั้น เมื่อเจ้าหนี้ใช้สิทธิขอรับชำระหนี้ตามมาตรา 96 (3) แล้วไม่อาจขอรับชำระหนี้ได้เนื่องจากลูกหนี้ที่ 2 ไม่ต้องรับผิดชอบเกินกว่าราคาทรัพย์สินจำนำที่เป็นหลักประกัน ขณะเดียวกันเจ้าหนี้จะกลับไป

ขอใช้สิทธิให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ขายทอดตลาดทรัพย์สินอันเป็นหลักประกันตามมาตรา 95 อีกไม่ได้ ประกอบกับเมื่อบริษัทคริสตัล วิชั่น ดีเวลลอปเมนต์ จำกัด ลูกหนี้ชั้นต้นและลูกหนี้ที่ 2 ผิดนัดชำระหนี้ เจ้าหนี้ชอบที่จะบังคับจำนำเอาทรัพย์สินที่จำนำออกขายทอดตลาดได้เองอยู่แล้ว ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 764 เจ้าหนี้จึงไม่มีสิทธิขอรับชำระหนี้ในฐานะ เจ้าหนี้มีประกันและขอให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ขายทอดตลาดทรัพย์สินจำนำได้ ที่ศาลล้มละลาย กลางมีคำสั่งยกคำขอรับชำระหนี้ของเจ้าหนี้ตามความเห็นของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์นั้น ชอบแล้ว อุทธรณ์ของเจ้าหนี้ข้อนี้ฟังไม่ขึ้น กรณีไม่จำต้องวินิจฉัยอุทธรณ์ข้ออื่นของเจ้าหนี้อีก เนื่องจากไม่ทำให้ผลของคดีเปลี่ยนแปลงไป พิพากษายืน ค่าฤชาธรรมเนียมในชั้นนี้ให้เป็นพับ

องค์คณะ

ตั้งใจ ศาสตราจารย์ . ทศนีย์ จันสัจญัย ธรรมเกณฑ์ . จินดา ปั่นทะโชติ

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา . ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th . <https://thaideka.online/deka/7004/2558>